

Kollukta (Polis/Jandarma) Yalan İfade Vermek Yalan Tanıklık Suçunu Oluşturur mu? TCK 272 Analizi

Giriş: Kolluk İfadesi ve Tanıklık Kavramlarının Farkı

Ceza yargılaması süreçlerinde sıkça karıştırılan konulardan biri, kolluk kuvvetlerine (polis, jandarma) verilen gerçeğe aykırı beyanların hukuki niteliğidir. Birçok kişi, polise verilen yalan bir ifadenin doğrudan Türk Ceza Kanunu'nun 272. maddesinde düzenlenen 'Yalan Yere Tanıklık' suçunu oluşturduğunu düşünmektedir. Ancak bu yaygın kanı hukuken doğru değildir. Bu yazıda, kollukta alınan ifadenin neden yalan tanıklık suçunu oluşturmadığını ve bu tür eylemlerin hangi suçlar kapsamında değerlendirilebileceğini detaylı bir şekilde ele alacağız.

Yalan Yere Tanıklık Suçu (TCK Madde 272) Nedir?

Yalan yere tanıklık suçu, adli süreci yanıltmaya yönelik ciddi bir eylem olup, kanunda belirli şartlara bağlanmıştır. TCK'nın 272. maddesine göre bu suçun oluşabilmesi için gereken temel unsurlar şunlardır:

- Yetkili Mercî Önünde Gerçekleşmesi:** Suç, mutlaka bir mahkeme, hâkim, Cumhuriyet savcısı veya yemin ettirme yetkisine sahip başka bir kurul (örneğin, Meclis soruşturma komisyonları) önünde işlenmelidir.
- 'Tanık' Sıfatı:** Beyanda bulunan kişinin, hukuken 'tanık' sıfatıyla dinleniyor olması gerekir. Şüpheli, sanık veya müştekinin beyanları bu kapsamda değildir.
- Gerçeğe Aykırı Beyan:** Tanığın, kasıtlı olarak, bildiği veya gördüğü bir olay hakkında gerçeğe aykırı beyanda bulunması veya gerçeği saklaması gerekmektedir.

Kollukta Alınan İfade Neden Yalan Tanıklık Suçunu Oluşturmaz?

Yukarıdaki unsurlar incelendiğinde, kollukta verilen ifadenin neden yalan tanıklık suçu sayılmadığı açıkça görülmektedir:

- Yetkili Mercî Şartı Sağlanmaz:** Polis veya jandarma karakolu, TCK 272'de sayılan mahkeme, savcılık gibi yeminli beyan alınan mercilerden değildir. Kolluk, soruşturma evresinde delil toplayan ve ifade alan bir birimdir.
- 'Tanık' Sıfatı Yoktur:** Kollukta beyanı alınan kişiler 'bilgi sahibi', 'müşteki (şikayetçi)' veya 'şüpheli' olarak dinlenirler. Bu kişilere 'tanık' sıfatı, ancak kovuşturma (dava) aşamasında mahkeme huzurunda dinlenirken verilir.
- Yemin Altında Alınmaz:** Kolluk ifadeleri yeminli olarak alınmaz. Yalan tanıklık suçunun temel maddi unsurlarından biri, beyanın yemin veya yemine eşdeğer bir güvence altında verilmesidir.

Peki, Kollukta Yalan Beyanda Bulunmanın Hiçbir Yaptırımını

Yok mu?

Kollukta verilen yalan ifadenin TCK 272 kapsamında yalan tanıklık sayılmaması, bu eylemin tamamen cezasız kalacağı anlamına gelmez. Gerçeğe aykırı beyanın içeriğine ve amacına göre, fail başka ciddi suçlardan sorumlu tutulabilir:

H3: İftira Suçu (TCK Madde 267)

Eğer kişi, kolluğa verdiği yalan ifadeyle, hakkında soruşturma başlatılmasını sağlamak amacıyla masum birine suç isnat ediyorsa, 'iftira' suçunu işlemiş olur. Örneğin, 'Komşum Ahmet evime girdi ve cüzdanımı çaldı' şeklinde asılsız bir beyanda bulunmak iftira suçunu oluşturur.

H3: Suç Uydurma Suçu (TCK Madde 271)

Eğer kişi, işlenmemiş bir suçu yetkili makamlara işlenmiş gibi bildiriyorsa, 'suç uydurma' suçunu işlemiş olur. Örneğin, sigortadan para alabilmek için çalınmadığı halde arabasının çalındığını polise bildirmek bu suç örnekler. Burada belirli bir kişiye suç isnadı yoktur, sadece hayali bir suç yaratma vardır.

H3: Suçluyu Kayırma Suçu (TCK Madde 283)

Eğer kişi, işlenen bir suça ilişkin olarak, failin yakalanmasını engellemek veya delilleri gizlemek amacıyla kolluğa kasten yanlış bilgi veriyorsa, 'suçluyu kayırma' suçundan sorumlu tutulabilir.

Sonuç

Özetle, polis veya jandarmaya verilen yalan ifade, teknik olarak 'yalan yere tanıklık' suçunu (TCK 272) oluşturmaz. Ancak bu durum, adaleti yanıltmaya yönelik eylemlerin cezasız kalacağı anlamına gelmez. Verilen yalan beyanın niteliğine göre kişi, iftira, suç uydurma veya suçluyu kayırma gibi çok daha ciddi suçlardan yargılanabilir. Bu nedenle, adli süreçlerin her aşamasında doğru ve dürüst beyanda bulunmak hem bir vatandaşlık görevi hem de kişiyi hukuki sorumluluktan koruyan en temel ilkedir.

Örnek Dilekçe Taslağı

İftira Suçu Nedeniyle Şikayet Dilekçesi Örneği

İSTANBUL ANADOLU CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI'NA

MÜŞTEKİ (ŞİKAYETÇİ): Ad Soyad (T.C. Kimlik No: 12345678901)

ADRES: [Buraya Adresinizi Yazınız]

VEKİLİ: Av. Ad Soyad

ADRES: [Vekilin Adresini Yazınız]

ŞÜPHELİ: Ad Soyad (T.C. Kimlik No: Biliniyorsa Yazınız)

ADRES: [Şüphelinin Bilinen Adresini Yazınız]

SUÇ: İftira (TCK m. 267)

SUÇ TARİHİ VE YERİ: GG.AA.YYYY / Kadıköy İlçe Emniyet Müdürlüğü

KONU: Şüphelinin, hakkımda gerçeğe aykırı beyanlarda bulunarak tarafıma suç isnat etmesi ve bu suretle iftira suçunu işlemesi nedeniyle hakkında soruşturma başlatılarak kamu davası açılması talebimizden ibarettir.

AÇIKLAMALAR:

- Müvekkilim ile şüpheli arasında geçmişe dayalı bir husumet bulunmaktadır. Şüpheli, bu husumet nedeniyle müvekkilimden intikam almak amacıyla kötü niyetli bir eylemde bulunmuştur.
- Şüpheli, [GG.AA.YYYY] tarihinde Kadıköy İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne giderek müvekkilimin kendisini tehdit ettiğine ve hakarete bulunduğu dair tamamen asılsız ve mesnetsiz iddialarla şikayette bulunmuştur. Bu şikayet üzerine [2024/...] soruşturma numaralı dosya açılmıştır.
- Şüphelinin iddia ettiği olayların yaşandığı belirtilen tarih ve saatte, müvekkilim [Örneğin: şehir dışında olduğunu gösteren otel kayıtları, o saatte bir toplantıda olduğunu gösteren tanık beyanları gibi] başka bir yerde bulunmaktaydı. Müvekkilimin olay yerinde olmadığını ispatlayan delillerimiz dilekçemiz ekinde sunulmuştur (EK-1).
- Şüphelinin bu eylemi, TCK'nın 267. maddesinde tanımlanan 'Yetkili makamlara ihbar veya şikâyetle bulunarak ya da basın ve yayın yoluyla, işlemediğini bildiği halde, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat etme' suçunu, yani iftira suçunu oluşturmaktadır. Şüpheli, müvekkilimin suçu işlemediğini bilmesine rağmen kasten ve kötü niyetle hareket etmiştir.

HUKUKİ NEDENLER: TCK m. 267, CMK ve ilgili sair mevzuat.

HUKUKİ DELİLLER: Kadıköy İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde verilen ifade tutanakları, [2024/...] numaralı soruşturma dosyası, tanık beyanları, kamera kayıtları, otel kayıtları ve her türlü yasal delil.

SONUÇ VE İSTEM: Yukarıda açıklanan ve re'sen gözetilecek nedenlerle, iftira suçunu işleyen şüpheli hakkında gerekli soruşturmanın yapılarak, eylemine uyan suçtan cezalandırılması için kamu davası açılmasına karar verilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz.

[Tarih]
Müşteki Vekili
Av. Ad Soyad
(e-imzalıdır)